

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

**ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА
ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ**

**Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної
конференції**

22-23 травня 2025 р.

м. Кам'янець-Подільський, 2025 р.

Рекомендовано поширення в мережі «Інтернет» вченою радою
Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут» (протокол №8 від 28.05.2025).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: **Тріпак М. М.:** Заслужений працівник освіти України, академік НАН вищої освіти України, ректор НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія; **Марчук І.П.:** Народний депутат України 9-го скликання, член Комітету Верховної Ради з питань економічного розвитку, голови підкомітету з питань взаємодії держави і бізнесу та інвестицій, голова Постійної делегації Парламентського виміру Центральноєвропейської ініціативи, голова Наглядової ради НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Посітко М. В.:** міський голова м. Кам'янець-Подільського; **Сіماشкевич М. Є.:** голова Кам'янець-Подільської районної ради, голова Ради стейкхолдерів НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Роберт Хей:** член ради директорів, співзасновник та директор Sunflower Community Fund; **Жуховський Іренеуш:** ректор Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі, д-р інженер, професор (Республіка Польща); **Шарлович Зоя:** кандидат педагогічних наук, ад'юнкт Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща); **Марек Хамот:** ректор Університету економіки в Бидгощі проф. WSG, др. (Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Республіка Польща); **Гарбарець І. А.:** в. о. директора ВСП Кам'янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Лаврук О. В.:** доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, в. о. проректора з науково-педагогічної роботи, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Дерлиця А.Ю.:** кандидат економічних наук, в.о. проректора з наукової та міжнародної діяльності НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Палилюк О. М.:** кандидат історичних наук, доцент, декан факультету соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Коркушко О.Н.:** кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія, декан факультету економіки, управління та діджиталізації НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Гуменюк І. Л.:** кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Бачинська О. М.:** кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління, менеджменту та інклюзивної економіки, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Сидорук Л.М.:** кандидат педагогічних наук, т. в. о. завідувача кафедри цифрових, освітніх та соціо- економічних технологій, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Тимків А. О.:** кандидат економічних наук, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Столяренко О. Б.:** кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської; НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Скрипник А. Ю.:** доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Завадська І. М.:** кандидат історичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри професійної та спеціальної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Волощук М. Б.:** керівник відділу міжнародних зв'язків, комунікації та інноваційно-наукової роботи, викладач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності імені Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Шевчук О. В.:** кандидат педагогічних наук, викладач кафедри цифрових, освітніх та соціо-економічних технологій, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

М 75 Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кам'янець-Подільський, 22-23 травня 2025 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2025. 472 с.

Збірник містить матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулась 22-23 травня 2025 р. у НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» (м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань економічної науки, освіти і соціальної роботи в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.

Видано в авторській редакції.

Олексій Гагарінов

доктор філософії з економіки,
викладач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу,
Харківський національний економічний університет
імені Семе́на Кузне́ця,

докторант Одеського національного технологічного університету,
м. Харків, Україна.

СИСТЕМНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА СТАНОВЛЕННЯ ТА ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

В ході функціонування та розвитку людської цивілізації по сьогоднішній день нам вдалося створити та накопичити багато здобутків в різних сферах суспільної діяльності, які, безумовно, сприяли підвищенню якості життя, збільшенню його тривалості та добробуту в цілому.

Проте на сьогоднішній день людство, держави та країни по всьому світові увійшли у стан нової кризи, пов'язаної зі зміною принципових парадигмальних засад нашого функціонування та розвитку. Загальносистемні виклики перед якими ми стоїмо носять екзистенційний характер і те, наскільки ми здатні їх долати напряду визначає подальше виживання, функціонування та можливий розвиток, де ефективність та результативність економічної підсистеми є забезпечуючою складовою цих процесів. Для того, щоб сформувати адекватні відповіді на сучасні виклики, у формі конструктивних рішень по всій ієрархії суб'єктів соціально-економічної та політичної діяльності, необхідно їх розуміти: від глобального до локального.

До ключових глобальних викликів сучасності можна віднести наступні: цифровізація та штучний інтелект (намір сформувати тотальний цифровий контроль та замінити переважну більшість професій); реванш світовому порядку (минулі стандарти не працюють, а нові ще не створені); накопичений ядерний потенціал та продовження його зростання, який здатен знищити планету; кліматичні зміни (є основою спричинення кліматичної міграції великої кількості населення на планеті у майбутньому); нарис продовольчої кризи (в основі якої лежить неефективна система розподілення та тарифна війна); психологічна криза (більшість населення планети не розуміє та не встигає за змінами, що відбуваються з відповідними психологічними наслідками); боргова криза (світовий борг); криза освіти (потрібно відповісти на питання чому навчати, бо очевидним є той факт, що простого донесення знань вже недостатньо); нарис стагфляції, яка завжди передуює глибокій економічній кризі тощо.

Щодо України, то до значних викликів слід віднести: повномасштабна війна з російською федерацією, яка триває четвертий рік з витікаючими системними наслідками; депопуляція та демографічна криза; деградація, яка приймає нарис системної; психологічна криза та погіршення

ментального здоров'я; криза довіри; економічні та енергетичні виклики тощо. І тут, також постають деякі питання, відповіді на які можуть допомогти зменшити негативні ефекти загальносистемного стану в Україні, а саме: відкритість чи закритість; свободи чи не свободи; продовження зменшення різноманітності чи ставка на розкриття потенціалу людей.

Очевидним є той факт, що функціональним підходом ці проблеми - не вирішити, тому що в основі них знаходяться системні закономірності і тому системний менеджмент може стати інструментом для подолання цих викликів з більш високим потенціалом на успіх. І в кінцевому варіанті приблизити нас до становлення та подальшого розвитку суспільства рівних можливостей.

Неможливо ефективно керувати системами без розуміння історичного аспекту (від їх створення, функціонування та розвитку та протязі всього життєвого циклу) та стратегічного спрямування, та без застосування системного підходу на практиці в цілому. В основі системного менеджменту повинні лежати ґрунтовні знання, розуміння та досвід щодо застосування категорії "система", системних властивостей, принципів та закономірностей до об'єкту управління та побудов систем управління. Системний менеджмент створює умови та спрямовує об'єкт керування на досягнення конструктивних цільових стратегічних орієнтирів, в основі яких знаходиться привабливий системоутворюючий фактор. В такому разі суспільство рівних можливостей - є одним з таких стратегічних орієнтирів. При цьому, чим більша система, тим ширший та інваріантний повинен бути стратегічних фокус.

Так, на базі системно-історичного підходу слід розуміти, що значні проблеми в Україні є наслідком ентропогенної системної катастрофи, яка відбулася з СРСР. Під ентропогенною системною катастрофою [1] розуміється результат некерованого процесу наростання ентропії у штучній організаційній системі, який викликає її саморуйнування, розпад. Вона настає внаслідок нездатності підсистеми, що керує, трансформувати організацію (як об'єкт управління так і саму систему управління) з вихідного хаотичного стану в цільовий системний стан, в якому виробляється негаентропія.

Видаючи розвиток техніко-технологічної сфери за системний, в той час як відбуваються процеси деградації, в першу чергу моральної - важко знайти конструктивні рішення. І це дає можливість говорити про те, що в домінуючій матеріально-технічній картині світу, в якій ми живемо - досягнення сталого миру (світу без війни) є мало вірогідним.

Це все підводить нас до того, що нам потрібна нова парадигма функціонування та розвитку. В сьогоdnішній час є великий потенціал можливостей у України її сформувати та запропонувати світові, щоб убезпечити людство від самознищення.

Для цього необхідним є: створення сприятливої картини майбутнього, яка буде привабливою для більшості населення, при чому в її основі повинні бути закладені конструктивні людські цінності та системний

підхід; спрямувати об'єкт керування на трансформацію культури як способу/образу життєдіяльності [2] (система цінностей, норм, установок, звичаїв та традицій, яка сформувалася в ході історичного розвитку та впливає на всі аспекти групової та індивідуальної поведінки) від негативного до нейтрального характеру, в потім до творчого; сформувати коаліцію та відповідні організаційно-правові документи щодо майбутньої відмови від ядерного озброєння та наступальної зброї, яка загрожує людству; обрати шляхом функціонування та розвитку – систему досконалості (багатоаспектна досконалість устрою системи та її внутрішнього середовища, яка проявляється при взаємодії із зовнішнім середовищем, з максимально можливою реалізацією в них відомих у теорії систем системних властивостей (статична системна досконалість), і досконалість організації функціонування системи з максимально можливим дотриманням відомих у теорії систем системних принципів і закономірностей функціонування (динамічна системна досконалість) [3]); поставити у фокус розкриття потенціалу людей та підвищення рівня свідомості; впровадити в систему освіти формулу: знання – розуміння – застосування – аналіз – синтез – творіння.

Як заповідав видатний українець – Богдан Гаврилишин, потрібно взяти курс до ефективних суспільств [4]. В цілому йти шляхом творця, на основі конструктивних цінностей приймаючи недосконалість у стремлінні до неї. Без осмислення цих принципових речей, відповідних стратегій, змін та подальших трансформацій досягнення та розбудова суспільства рівних можливостей суттєво ускладнюється і, в цілому, під питанням стає можливість нашого подальшого функціонування та розвитку.

Список використаних джерел:

1. Гагаринов А. В., Кобзев П. М., Котляр А. А. Энтропогенная системная катастрофа XX века: сущность, причины, последствия. Бизнес Информ. 2015. No 5. С. 8–15.
2. Гагаринов О. В. Культурний феномен та його вплив на системну досконалість ієрархії суб'єктів соціально-економічної діяльності. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 5. С. 102–108.
3. Кобзев П. М. Определение уровня системного совершенства предприятия на основе иерархической модели оценочных показателей. Управління розвитком. 2004. No 1. С. 31–39.
4. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доп. Римського Клубу / Б. Гаврилишин; упоряд. В. Рубцов. Вид. 4-те, без змін. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2013. 248 с.

